

**[„NUMAI NOI OBSERVASEM...”] –
de Mihai Eminescu [20
octombrie 1881]**

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Numai noi observasem, la aparițiunea ziarului „Cumpăna”, că foaia aceasta e redijată de tineri izraeliți. Scrisă într-o limbă românească deosebit de bună și c-o inteligență caldă, foaia s-a ferit până acum de-a atinge punctul care-o fi durut-o mai mult, până ce-n sfârșit, în urma mișcării antisemitice și a circulării d-lui C.A. Rosetti, ea părăsește rezerva ce și-o impusese, și arată arama și-și dă în petec, cum am zice.

După „Cumpăna”, venirea evreilor în țara noastră a fost cauzată prin necesitățile economice ale generației trecute; ei, prin serviciile ce le-au adus acestei generații, pe cari le ignorăm, și-au câștigat importanța actuală. Au oferit deci o compensație pentru munca națională ce i-a susținut.

Teoria socială a compensației fiind a noastră și neaflîndu-se în nici un manual de politică, ne credem în drept a o esplica.

Compensația nu se dă de cătră o clasă sau de cătră un om decât prin muncă intelectuală sau musculară. Munca musculară consistă în producere de obiecte de utilitate necontestată, cea intelectuală în facilitarea producțiunii acestor obiecte. Din acest punct de vedere vânzarea de rachiu de cucută prin sate și colportajul nu ni se par nici a fi produs obiecte de utilitate, nici a fi înlesnit producțiunea prin o mânuire mai inteligentă a instrumentului de muncă.

La noi, ca în toate țările, evreii se prezintă ca un element parazit de mijlocitori, a căror activitate, în loc de-a iefteni schimbul de produse, îl scumpește în mod artificial și-l scumpește în aceeași măsură în care-l monopolizează în mâinile lor. Ei sunt, ca element comercial, absolut stricăcioși în toate țările; de aceea și vedem că, oriunde se află în număr mare, domnește cea mai mare sărăcie.

Ei nu împlinesc necesități, ci dau naștere patimelor rele și viciilor, le încurajează și le satisfac. Mai mult: evreii par în genere incapabili de muncă industrială. Oricât de mulți ar fi într-un oraș, nu-i vom găsi nici ca muncitori în fabrici,

nici în ateliere, excepție făcând de meserii foarte ușoare, de caracter femeiesc oarecum.

Fără îndoială că suportăm urmările generației trecute; dar păcatele, ineptiile ei, nu calitățile. A fost inept a crede ceea ce unii credeau, că, primind colonii de puri consumatori improductivi, se sporește avuția și puterea de muncă a țării. Și în Statele Unite imigrează oameni; dar toate foile europene sfătuiesc pe speculanți de-a se feri de Statele Unite. Ele nu dau subsistență decât emigrantului producător, țăranului, meseriașului. Omul fără meserie pierde acolo. Am cunoscut evrei cari au emigrat din Austria în America, iar de acolo au venit în... România.

Nu deznaționalizați trebuiesc evreii, căci foarte puțin ne pasă dacă o întreagă rasă consumatoare și improductivă va vorbi sau nu românește; ci siliți, prin o strictă organizare economică, la muncă, la muncă musculară, la producțiune. Atunci se vor deznaționaliza de sine sau vor emigra, iar până atunci cată să fie înlăturați absolut de la exploatarea claselor muncitoare, de la traficul viciilor și slăbiciunilor. La muncă Caradalele, Costineștii și Mihăleștii, dar la muncă și evreii.

Iată punctul important al discuției. Trebuie să li se îngreue paraziților de tot felul meseria lor. Negoțul cu băuturi spirtoase, colportajul trebuiesc mărginite la strictul necesar. Nu specula, munca trebuie să determine mersul societății și înaintarea pe scara socială.

„Cumpăna” zice că toate țările au pe evreii pe cari – i merită, deci și România. Noi tăgăduim aceasta. N-am meritat prin nimic nici pe evreii noștri, nici Caradalele noastre. Unii imigrați din Rusia și Austria, alții veniți din Turcia au avut o influență dezastroasă asupra dezvoltării materiale și intelectuale ale țării noastre. Aceste două elemente, egal de străine, intelectual și material egal de sterpe, ne-au adus poporul la sapă de lemn, l-au corupt, l-au făcut vicios,

precum au adus la sapă de lemn pe țăranul din Galiția, din Bucovina, din Maramureș, din Rusia de sud.

Invazii de armate străine și invazii de paraziți străini sunt nenorociri pe cari o țară nu le merită, dar trebuie să le suporte dacă e mică. Nu se poate zice despre viile de Cotnar că merită filoxera.

Noi nu urâm pe evrei, dar nici de vină nu suntem că au fost persecutați în alte țări, că au contractat deprinderile de speculă și de parazitism pe cari le au acum, și nici putem iubi acest rău elementar ce cade asupra noastră. România, nefiind vinovată întru nimic de poziția trecută a evreilor în țările apusene și răsăritene, nu poate fi obligată a suporta economic și social urmările aceluia rău tratament.

La noi n-au fost persecuțiuni religioase. Sub domniile vechi naționale puținii evrei formau o breaslă al cărei staroste era rabinul. Breasla aceasta avea dreptul public al oricărei alte bresle și, prin caracterul chiar al instituției, membrii comunității economice nu se că puteau înmulți peste trebuințele reale.

Așa ar fi trebuit să rămâie totdeauna.

În organizarea veche nu încăpeau paraziți.

În lipsa absolută de organizare socială de care ne bucurăm în urma influenței altor elemente parazite asupra statului a putut însă încăpea o mulțime de lume fără căpătâi.

În momentul în care ne vom hotărâ a organiza și apăra munca națională credem că evreii fără silă vor dispărea încet – încet și, după vechiul lor obicei, vor căuta o altă societate omenească, tot atât de nesănătoasă precum e a noastră astăzi și vor năpădi asupra ei.

Dar pentru sanificarea noastră e necesar ca să dispară din viața publică elementele parazite transdanubiene, a căror vină

publică e dezorganizarea actuală.

Ceea ce se poate face este încetățenirea elementelor în adevăr folositoare, precum tineri învățați, meseriași buni ș.a.m.d.

Încolo însă naționalitatea română ca oricare alta are dreptul înăscut de a-și apăra moștenirea ei istorică și munca ei de orice alt element străin. Alegerea armelor și mijloacelor atârnă de timp și împrejurări, și, dacă e vorba de păstrarea rasei române pe acest colț de pământ și de întărirea caracterului ei și a felului ei de-a fi, nici o armă nu este rea întrebuințată la timpul cuvenit.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro